

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Від упорядника

Богдана-Марія Фільц народилася 14 жовтня – у день шанованого українцями свята Покрови Пресвятої Богородиці. Омофор Богородиці оберігає її все життя, допомагає долати життєві труднощі. Щасливими були дитячі роки Богдани у рідному Яворові на Львівщині у шанованій родині галицьких інтелігентів.

Богдана Михайлівна присвятила своєму давньому і славному родоводу статтю “Коріння мого роду”. З неї ми дізнаємося, що мати Ярослава (з університетською освітою філософа, поліглот, знавець грецької і латині, прекрасна піаністка) належала до старовинного українського роду Савчинських герба Сулими, що сягає XVII століття. Саме по лінії матері Богдана-Марія Фільц була племінницею видатної співачки Соломії Крушельницької.

Батько – адвокат Михайло Фільц – був засновником філії Львівського вищого музичного інституту ім. М. Лисенка, головою місцевого відділення “Просвіти”.

Родинні зв’язки з відомими діячами галицької культури – письменником і священиком Григорієм Савчинським, художницею Ярославою Музикою, піаністкою Іриною Негребецькою, близькими друзями композиторами Станіславом Людкевичем і Василем Барвінським – надихали Марію Фільц на творчість.

Безхмарне Яворівське життя сім’ї затьмарили сталінські репресії – арешт восени 1939 року і загибель батька, заслання матері з трьома доньками до Казахстану, де згасло її життя, єдиного брата закатовано у Львівському гестапо... Неповнолітні осиротілі сестри 1945 року поверталися додому одні. У Львові ними опікувалися родичі. Найменшу Богдану прийняли на фортепіанне відділення спеціалізованої музичної десятирічки при консерваторії.

Талантові дівчинки допомогли розкритися Анатолій Кос-Анатольський, Григорій Терлецький. На їхніх уроках сольфеджіо і гармонії юна композиторка написала свій перший вокальний твір на вірші В. Сосюри.

У Львівській консерваторії побачили світ композиції Б.-М. Фільц “Танок” для ф-но і кілька романсів, які привернули увагу С. Людкевича, і він запросив Богдану на композиторський факультет до свого класу. Пізніше вона напише цикл “Музичні присвяти” як подяку своїм уважним і улюбленим консерваторським викладачам – Миколі Колесі, Роману Сімовичу, Анатолію Кос-Анатольському, Євгену Козаку.

Львівську консерваторію блискуче закінчила Богдана-Марія Фільц у 1956 році як історик-теоретик, а у 1958 – як композитор. Дипломну роботу – Концерт для ф-но з оркестром – було виконано симфонічним оркестром Львівської філармонії під орудою Миколи Колеси (нині здійснено другу редакцію Концерту, він у репертуарі кращих піаністів світу).

1959 року мисткиня переїжджає до Києва і вступає до аспірантури Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН України. Директором Інституту на той час був академік Максим Рильський, а науковим керівником Богдани – композитор Левко Ревуцький. У ті роки А. Кос-Анатольський, переймаючись долею колишньої талановитої учениці, писав їй: “Беріть від Ревуцького максимум і записуйте все основне, що він Вам скаже, бо це не є буденна собі людина – це учень Лисенка! Отже, Ви будете творчою внучкою Великого Діда і дочкою не гіршого Батька!” Нині ці рядки стали пророчими!

Колеги по Спілці композиторів, до якої Б. Фільц прийняли у 1961 році, вважають її музику “продовженням шляхетної європейської традиції” в нову добу.

Сьогодні Богдана Михайлівна – визнаний український композитор. Її симфонічні, камерно-вокальні, камерно-інструментальні твори, хорові опуси виконують у Білорусі, Латвії, Литві, Естонії, Росії, Австрії, Великій Британії, Італії, Польщі, Чехії, Словаччині, Сербії, Угорщині, Болгарії, Ірландії, Данії, Фінляндії, Нідерландах, Франції, Америці, Канаді, Австралії, Японії.

Композиторський доробок Богдани Михайлівни становить понад 450 творів різних жанрів симфонічної, інструментальної, камерно-вокальної, хорової музики.

Серед них:

- Концерт для ф-но з оркестром (2010)
- “Верховинська рапсодія” для симфонічного оркестру (1961)
- “Диптих для скрипки і струнного оркестру” (2005)
- “Два духовні хорали” для струнного квартету (2004)
- “Largo lamentoso” для двох ф-но (2004)
- “Лісова школа” – опера для дітей (2012)
- “Реквієм пам’яті Героїв Небесної Сотні” (2014)

П’єси для фортепіано, скрипки, гобою, флейти, бандури, ксилофону та ін. інструментів. Солоспіви, хорова музика, духовні твори, обробки народних пісень.

Надруковано 27 авторських збірників, 12 із них – пісні і хори для дітей:

- “Від льоду до льоду” (1965)
- “Смерічка” (1973)
- “Любимо землю свою” (1977)
- “Ладоньки” (1982)
- “Хорові акварелі” (1982)
- “Від зими до зими” (1983)
- “Весняний дзвін” (1987)
- “Жива криниця” (1998)
- “Світе тихий” (2000)
- “Сонце в жменьці” (2000)
- “Золоте весельце” (2007)
- “Зацвіла в долині” (2007)
- “Духовні хорові твори” (2005)

Хорові кантати:

- “Любіть Україну”
- “Юнакові”
- “Пори року” (2012)
- “Дві п’єси” для скрипки і ф-но (2004)

Твори для ф-но:

- “Три п’єси на теми лемківських народних пісень” (1960)
- “Закарпатські новелети” (1966, 2010)
- “Фортепіанні твори для дітей” (2011).

Цикли солоспівів на вірші О. Олеся “Срібні струни” (1999), Т. Шевченка “Наша дума, наша пісня” (2004), Т. Савчинської-Латик “Солоспіви” (2007), Л. Костенко “Калина міряє коралі” (2014).

Хорові твори та вокальні ансамблі для старшокласників на вірші І. Франка “Земле моя” (1985).

Українські народні пісні про кохання “В чарах кохання” (1998).

Починаючи з 1990 року, значне місце у творчості Б.-М. Фільц належить багатоголосим акапельним церковним хорам. У 2001 році на П’ятому фестивалі “Золотоверхий Київ” відбувся конкурс “Духовний псалм”, на якому псалом № 8 для жіночого хору “Господи, Владико наш” відзначений премією. Чільне місце у репертуарі різних хорів посіли 3 молитви до Богоматері – “Преславна, Приснодіво, Богородице”, “Під Твою милість прибігаємо” й “Достойно є” для мішаного хору, а також “Богородице Діво, радуйся”, “Світе тихий” і “Царю небесний” для дитячого хору та ін.

Як справедливо відзначають біографи композиторки (М. Загайкевич, Г. Степаненко, О. Шевчук), християнська тематика не є для авторки якимось неземним одкровенням, духовне завжди було органічною рисою натури Б.-М. Фільц, закладеної їй ще змалку в родині, де релігійність складала невід’ємний компонент виховання дітей.

Творче кредо Богдани Михайлівни впливає з лірико-романтичної природи її обдарування, зануреної в народно-пісенну стихію, тому її музика випромінює тепло і людяність.

Духовні твори на канонічно-богородичні молитви відрізняються аріозно-романсовим складом мелодій, а величальні твори пронизують енергійні маршові ритмоінтонації.

З особливою увагою та повагою композиторка ставиться до поетів – своїх співавторів.

Богдана-Марія Фільц пише романси і хори на вірші Тараса Шевченка, Івана Франка, Олександра Олеся, Павла Тичини, Володимира Сосюри, Ліни Костенко, Дмитра Павличка, Володимира Симоненка, Миколи Сингаївського.

Її три кантати: “Юнакові”, “Любіть Україну” на вірші Володимира Сосюри та “Пори року” на вірші Павла Тичини відрізняються яскравою музичною мовою, патріотичним змістом і високим професіоналізмом.

Богдана-Марія Фільц і зараз плідно працює. Нещодавно закінчила дитячу оперу “Лісова школа” (лібрето Теодори Савчинської-Латик).

Микола Колесса дав влучну характеристику здобуткам Богдани Михайлівни: “До композиторських здібностей жінок дуже часто ставляться трохи поблажливо, щоб не сказати критично, бо, мовляв, композиторське ремесло – це справа мужська. Це на загал, може, й вірно. Але треба признати, що й між жінками є обдаровані творчими, в тому числі й композиторськими, здібностями, які своїми творами вносять свою лепту в музичну скарбницю народу і збагачують її тривалими, непереходячими цінностями. До таких жінок належить, безперечно, Богдана Фільц. В її особі маємо цікавого оригінального композитора, яким може гордитися не тільки наше жіноцтво, а й ціла наша музична громадськість”.

Богдана-Марія Фільц плідно працює в галузі музикознавства. Вона – автор понад 370 наукових друкованих праць, в тому числі 5 монографій, зокрема “Хорові обробки українських народних пісень” (1965), “Фортепіанна творчість В.С. Косенка” (1965), “Український радянський романс” (1970), “Художня самодіяльність на сучасному етапі” (у співавторстві, 1977), “Гармонія солоспіву” (1979), розділи в Історії української музики (тт. I,II,IV,V), понад 200 статей в енциклопедіях.

Богдана Михайлівна Фільц – мудра, толерантна, тонка і м’яка обдарована жінка, випромінює українську шляхетність, інтелігентність, душевну і духовну красу.

Її велика творча праця заслужено поцінована. Композиторка, піаністка, музикознавець – лауреат мистецьких премій ім. М. Лисенка і В. Косенка, лауреат Всеукраїнського конкурсу композиторів “Духовні псалми”, кандидат мистецтвознавства, доктор філософії з мистецтва, член Національної спілки композиторів України, заслужений діяч мистецтв України, стипендіат Фонду інтелектуальної співпраці “Україна – XXI століття”, старший науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського Національної академії наук України, удостоєна ордена Святої Великомучениці Варвари.

*Людмила Хлєбникова,
кандидат педагогічних наук,
доктор філософії з педагогіки,
член Національної всеукраїнської
музичної спілки*

ТВОРИ ІЗ СУПРОВОДОМ ФОРТЕПІАНО

Любіть Україну

Вірші В. Сосюри

Музика Б. Фільці

Animato maestoso

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is a vocal line in treble clef, starting with a whole rest followed by a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4. The lower staff is a piano accompaniment in bass clef, starting with a whole rest followed by a quarter note G2, a quarter note A2, and a quarter note B2. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 6/8. Dynamics include *mf* and *rit.* (ritardando).

Лю-
Лю-

a tempo dolce cantabile

The second system of the musical score consists of two staves. The upper staff is a vocal line in treble clef with lyrics. The lower staff is a piano accompaniment in bass clef. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 6/8. Dynamics include *mp* (mezzo-piano).

mp

біть У - кра - ї - ну, як сон - це, лю - біть, як
біть У - кра - ї - ну, у сні й на - я - ву, виш -

mp

mf

The third system of the musical score consists of two staves. The upper staff is a vocal line in treble clef with lyrics. The lower staff is a piano accompaniment in bass clef. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 6/8. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) and *sp* (sforzando).

ві - тер, і тра - ви, і во - ди... В го-
не - ву сво - ю У - кра - ї - ну, кра -

mf

sp

ди - ну шас - ли - ву і в ра - діс - ну мить, лю -
су і - ї, віч - но жи - ву і но - ву, і

біть у го - ди - ну не - го - ди... В го -
мо - ву і - ї со - ло - в'ї - ну... Кра -

Piu mosso

ди - ну шас - ли - ву і в ра - діс - ну мить, лю -
су і - ї, віч - но жи - ву і но - ву, і

біть у го - ди - ну не - го - ди. Для
мо - ву ї - ї со - ло - в'ї - ну... Лю -

Piu mosso

нас во - на в сві - ті є - ди - на, од -
біть у ко - хан - ні, в тру - ді, у бо -

на в прос - то - рів со - лод - ко - му
ю, як піс - ню, що ли - не зо -

rit. V *meno mosso dolcissimo*

ча - ре - рі... Во - на у зір -
ре - ю... Всім сер - цем лю -

leneramente

mf a tempo

каж і у вер - бах во - на, і в кож-но - му сер - ця у -
біть У - кра - і - ну сво - ю, і віч - ні ми бу - де - мо

mf

1. *f rit.*

да - рі, і в кож-но - му сер - ця у - да - рі... Лю - //
з не - ю, і віч - ні ми бу - де - мо з не - ю. Лю - //

1. *f rit.*

2. Coda Lento maestoso *ff*

віч - ні ми бу - де - мо з не -

ю.

Двічі

Любїть Україну, як сонце, любїть,
 Як вїтер, і трави, і води...
 В годину щасливу і в радостї мить,
 Любїть у годину негоди. } *Двічі*

Любїть Україну у снї й наяву,
 Вишневу свою Україну,
 Красу її, вїчно живу і нову,
 І мову її солов'їну... } *Двічі*

Для нас вона в свїті єдина, одна
 В просторів солодкому чарї...
 Вона у зїрках і у вербах вона,
 І в кожному серця ударї... } *Двічі*

Любїть у коханнї, в трудї, у бою,
 Як пісню, що лине зорею...
 Всїм серцем любїть Україну свою –
 І вїчні ми будемо з нею! } *Двічі*